

ОБЩИНА ЗАВЕТ

ОБЛАСТ РАЗГРАД

ПРОГРАМА

за управление на дейностите по отпадъците на Община Завет 2009 - 2014 г.

/Приета с Решение № 220 по Протокол №31/22.12.2009г. на Общинския съвет гр.Завет/

Община Завет, Област Разград

гр. Завет 7330

ул. „Лудогорие” № 19

тел: 08442/20-20, факс: 08442/20-16

Юни 2009 година

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	3
I. ИНСТИТУЦИОННА РАМКА И КОНТРОЛ	4
Отговорности на институциите и местната власт	4
II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	17
1. Географска характеристика на територията на общината	17
2. Административно-териториална и социално-икономическа характеристика	21
III. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	24
1. Анализ на съществуващото състояние и оценка по видове отпадъци	24
2. Съществуващо състояние и практики по управление на отпадъците.....	25
3. Съоръжения за третиране на отпадъците	27
4. Събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци	28
5. Описание на начина на заплащане на таксите за дейностите по управление на отпадъците.....	43
IV. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ /SWOT анализ/.....	45
V. ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА	49
1. Цели	49
2. Принципи	59
VI. СИСТЕМА ЗА ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	66
VII. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА	66
VIII. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ЗА АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМИТЕ	67
IX. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	67
ПРИЛОЖЕНИЕ	

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БО	Битови отпадъци
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадни води
ДБ	Държавен бюджет
ДТБО	Депо за твърди битови отпадъци
ЕС	Европейски съюз
ЕХБО	Експеримент за характеризиране на битовите отпадъци
ЗВ	Закон за водите
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна Агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излезли от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУЖЛ	Излезли от употреба луминесцентни и други живаксъдържащи лампи
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МЗ	Министерството на здравеопазването
МФ	Министерството на финансите
НПО	Неправителствени организации
НПУДО	Националната програма за управление на дейностите по отпадъците
НСОРБ	Национално сдружение на общините в РБългария
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НСИ	Национален статистически институт
ОбС	Общински съвет
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ПДООС	Програма за действие в областта на околната среда
ПО	Пластмасови отпадъци
ПУДООС	Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РИОКОЗ	Регионална инспекция за опазване и контрол на общественото здраве
СО	Строителни отпадъци
ХЕИ	Хигиенно–епидемиологични инспекции

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за управление на дейностите по отпадъците се разработва на основание чл.29, ал.1, т.1 от **Закона за управление на отпадъците (ЗУО)**, обн. ДВ, бр. 86 от 30 септември 2003 г. и е неразделна част от общинската програма за околна среда. Програмата отчита, че отпадъците са риск за човешкото здраве и околната среда. Тя цели екологосъобразно управление на отпадъците на територията на Община Завет.

Разработването на програма за управление на дейностите по отпадъците е за прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво.

Програмата е един от най-важните инструменти за подобряване на организацията на управлението на отпадъците в общината. Тя създава необходимите предпоставки генераторите на отпадъци – промишленост, търговия и потребители, общественост - да намаляват количеството на образуваните отпадъци.

Ключов елемент на програмата е йерархията за третиране на отпадъците:

- намаляване или предотвратяване образуването на отпадъци;
- повторна употреба и рециклиране;
- подобряване на системата за събиране и транспортиране;
- екологосъобразно обезвреждане;
- почистване на старите замърсявания.

Общинската програма за управление на дейностите по отпадъците приближава Община Завет към нормите на Националното и Европейското законодателство, касаещо управлението на отпадъците.

Програмата е изготвена в съответствие с **Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО)**, която от своя страна

кореспондира с изискванията на *Директива 7514421ЕЕС, Директива 91/689/ЕЕС* и *Стратегията на общността за управление на отпадъците COM(96) 399 final*. Програмата формулира конкретни мерки във връзка с транспонирането и прилагането на директивите, регламентите и решенията на Европейския съюз в областта на управлението на отпадъците, като са посочени и задълженията на компетентните власти по ускоряване прилагането на Националното законодателство.

Анализирано е съществуващото състояние по управление на отпадъците, на база на което са идентифицирани проблемите и са формулирани целите. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на програмата. Същата е отворен документ, изпълнението на който се отчита, във връзка с планираните мерки и действия и тяхната обезпеченост подлежи па актуализация в процеса на осъществяването ѝ.

I. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И КОНТРОЛ

Задълженията и отговорностите на държавните институции и местните власти във връзка с организирането, разрешаването, финансирането, наблюдението и контрола на дейностите по управление на отпадъците са регламентирани със *Закона за управление на отпадъците* и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

1. Отговорности на институциите и местната власт

& Министерство на околната среда и водите

Министерство на околната среда и водите (МОСВ) е компетентния орган, отговорен за разработването и изпълнението на националната политика в областта на управление на отпадъците, в т.ч. за разработване и прилагане на законодателството, стратегии, програми, международни проекти, регулиране на

дейностите в обществения и частния сектор. Министерството изпълнява посочените функции чрез **Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС)** и със съдействието на **Регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ)**, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците.

Законодателна инициатива

МОСВ е отговорна институция за издаване на комплексно разрешително по реда на Глава седма, раздел II от **Закона за опазване на околната среда (ЗООС)**. РИОСВ издават разрешения за събиране, транспортиране, временно съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на опасни отпадъци и за дейностите по обезвреждане и/или оползотворяване на битови, строителни и производствени отпадъци, които нямат опасни свойства и контролират спазването на изискванията за третиране на отпадъците и на условията, поставени в разрешенията.

Програми

Министерството на околната среда и водите разработва и внася в Министерския съвет Национална програма за управление на дейностите по отпадъците. Министерството издава указания за изискванията за разработването, обхвата и съдържанието на общинските програми за управление на дейностите по отпадъците.

Информация и отчетност

МОСВ изготвя годишен отчет за управление на дейностите по отпадъците в страната, който се включва в доклада за състоянието на околната среда.

Министърът на околната среда и водите води публичен регистър на издадените разрешения и на регистрационни документи за дейности с отпадъци, както и на закритите обекти и дейности.

ИАОС към МОСВ, извършва мониторинг и събира данни за качеството на водите, въздуха, почвите, радиацията и отпадъците в страната. ИАОС осигурява информационно функциониране на министерството чрез данни и анализи, осъществява екологичния мониторинг на източниците на отпадъци и на обектите за обезвреждане, лабораторния контрол на отпадъците и поддържа база данни за тях. ИАОС осъществява ръководство на **Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС)**. Информационната система “Отпадъци” е самостоятелна подсистема на НСМОС. Чрез НСМОС се наблюдават обекти, които генерират, производствени и опасни отпадъци, както и лицата които се занимават с оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци.

Подпомагане на дейностите по управление на отпадъците

Наред с това, МОСВ осигурява финансиране за реализацията на проекти за управление на отпадъци, чрез *Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)*, под формата на безвъзмездна помощ или кредити.

МОСВ е отговорната институция за разработване на програмни документи, с цел усвояване на средства по програма ИСПА, както и за подготовка, координация и администриране на целия процес за избор на изпълнител и управление изпълнението на проектите в областта на околната среда.

РИОСВ осъществяват контрол по прилагане на законодателството за управление на отпадъците. В изпълнение на задълженията си извършват внезапни, текущи и периодични проверки по управление на отпадъците. РИОСВ утвърждават програми за управление на дейностите по отпадъците, изготвени от лицата, при чиято дейност се образуват или третира отпадъци и упражняват контрол по изпълнението им.

Риосв контролират отчетността и предоставяната информация от причинителите на отпадъци, от лицата извършващи преработване и обезвреждане и от общинските администрации.

& Други институции, имащи отношение към управлението на отпадъците

Министерството на здравеопазването участва в разработването на нормативната уредба по управление на отпадъците, като същевременно:

- определя изискванията за обезвреждане на опасни отпадъци от лечебните заведения, обезвреждане на лекарства с изтекъл срок на годност и наркотични вещества;
- определя и участва в регламентирането на процедури, стандарти и методи за класификация на опасни отпадъци, а чрез Националния център по опазване на общественото здраве (НЦООЗ), участва в изграждането на националната лабораторна система за отпадъците;
- съгласува издаваните от МОСВ разрешения за дейности, свързани с управление на опасни отпадъци.

Регионални инспекции за опазване и контрол на общественото здраве (РиОКОЗ), които са специализирани контролни органи на МЗ, упражняват здравен контрол върху дейностите по обезвреждане на опасни отпадъци и съгласуват издаваните от Риосв разрешения.

Министерство на земеделието и храните (МЗХ) издава разрешения за употреба на отпадъци в земеделието, в т.ч. за утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води, компост и др. Министерството определя и контролира изискванията за управлението на отпадъци от месопреработвателната, хранителновкусовата промишленост, земеделието и отпадъците от животински произход, като определя ветеринарно-санитарните изисквания при събирането и обезвреждането им, в т.ч. упражнява здравен контрол. МЗХ определя условията

и реда за третиране на кухненските отпадъци от влизащите в страната въздушни, водни и сухоземни транспортни средства.

Министерство на финансите има водеща роля за координиране и контролиране на усвояването на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС на национално ниво както и в координиране на проектите, финансирани от международните финансови институции. Министерството на финансите, контролира изразходването на средствата от държавния бюджет за изграждане на обекти за управление на отпадъците, в т.ч. участва в одобряването и координирането на проекти, свързани с щети от стари замърсявания.

Националният статистически институт (НСИ) събира и обработва информация за битовите и производствените отпадъци за страната по видове, количества, икономически дейности, региони и други. НСИ изучава строителните отпадъци само като една от двадесетте основни групи на Списъка на отпадъците без да извършва някакво специализирано наблюдение за тях.

& Задължения на общинските администрации във връзка с управление на отпадъците на тяхна територия

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на **Закона за управление на отпадъците** (ЗУО), като осигурява условия на всеки притежател за организирано събиране и третиране на битовите отпадъци.

Кметът на общината отговаря за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;

3. почистване на уличните платна, тротоарите, алеите, парковите площи и т.н.;

4. избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;

5. разделно събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците;

6. предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;

7. определяне на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;

8. организира дейностите по събиране и временно съхраняване на ИУЕЕО и предаването му за предварително третиране, повторно използване, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане, при наличие на сключен договор, финансиран от организация по оползотворяване на ИУЕЕО, или производители и вносители на ЕЕО, които изпълняват задълженията си индивидуално, или ПУДООС;

9. определяне на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии;

10. организирането и прилагане на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;

11. организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване, както и определяне на местата и броя на тези площадки.

Кметът на общината е длъжен да предприеме действия за определяне на нова площадка за изграждане на ново съоръжение за обезвреждане на

отпадъците, след като е уведомен за изчерпване на капацитета на действащото депо или изтичане срока на експлоатация на съответното съоръжение.

Кметът на общината е отговорен за изграждане, поддържане и правилна експлоатация на канализационните мрежи и селищните пречиствателни станции за отпадъчни води – общинска собственост.

Кметът е отговорен за управление на специфичните отпадъците, като изпълнява своите задължения чрез сключване на договор с организации по оползотворяване на отпадъци или с ПУДООС.

Нормативна уредба

Общинските съвети приемат Наредби, определящи реда и условията за изхвърлянето, събирането, в т.ч. разделното, превозването, претоварването, обезвреждането и оползотворяването на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на тяхна територия, както и заплащането на съответните местни данъци и такси за предоставянето на съответните услуги.

Общински наредби за управление на отпадъците

Нормативните актове приети от Общински съвет Завет, свързани с опазване на околната среда са:

1. Наредба № 1 за опазване чистотата, спазване на обществения ред, благоустрояване, архитектурно-художествено оформяне, режим на строителните площадки и осигуряване на пожарна безопасност на територията на община Завет
2. Наредба № 3 за управление на дейностите по третиране на отпадъците на територията на община Завет

Програми

Кметовете на общини са отговорни за разработването и изпълнението на програми за управление на дейностите по отпадъците за територията на съответната община. Програмите са неразделна част от общинските програми за

околна среда и се разработват, приемат и отчитат по реда на Глава пета от Закона за опазване на околната среда.

Минималният обхват на програмите включва:

- анализ на състоянието и прогноза за вида, произхода, свойствата и количествата, образуваните или подлежащи на третиране отпадъци;
- целите, етапите и сроковете за тяхното постигане;
- начините и съоръженията за третиране или безопасно съхраняване;
- описание на специализираните инсталации за третиране, както и на терените подходящи за третиране на отпадъците;
- схема за движение на отпадъците към инсталациите за третиране;
- специфични за съответната територия или предприятие решения за управление на дейностите по отпадъците;
- финансови средства за осъществяване на програмата;
- мерки за изграждане на съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците на места, намиращи се възможно най-близо до източника на образуването им и чрез използването по възможност на най-добрите налични технологии;
- план за привеждане в съответствие на действащи инсталации и съоръжения за обезвреждане на отпадъците, включващ конкретни мерки, средства и срокове за тяхното изпълнение;
- мерки за третиране на биоразградими отпадъци с цел поетапно намаляване на техните количества и недопускане на депонирането им;
- координация с други програми, имащи връзка с дейността;
- система за отчет и контрол на изпълнението;
- система за оценка на резултатите и актуализация на програмата;
- информация за връзка с упълномощените лица, отговорни за управлението на отпадъците.

Екологичната оценка е задължителна за планове и програми в областите селско стопанство, горско стопанство, рибарство, транспорт, енергетика, управление на отпадъците, управление на водните ресурси и промишленост, включително добив на подземни богатства, електронни съобщения, туризъм, устройствено планиране и земеползване, когато тези планове и програми очертават рамката за бъдещото развитие на инвестиционни предложения по приложения № 1 и № 2 от ЗООС. Планове и програми на местно равнище за малки територии и изменения на планове и програми за управление на отпадъците се оценяват, когато при прилагането им се предполагат значителни въздействия върху околната среда.

Финансиране

Общинският съвет определя размера на такса “битови отпадъци” в границите, предвидени със *Закона за местните данъци и такси*. Годишният размер на таксата се определя с решение на общинския съвет за всяко населено място.

Като основа за определяне размера на таксата служи одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битовите отпадъци;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Информация и отчетност

Общините отчитат годишната дейност по управлението на отпадъците и изпълнението на програмите през първото тримесечие на следващата година, като екземпляр от отчета се изпраща в съответната РИОСВ. Ежегодно изготвят и представят отчети на РИОСВ - гр. Русе за битови и строителни отпадъци.

Контрол

Кметовете на общините или упълномощени от тях лица контролират:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци и изпълнението на програмите за тяхното управление;
- спазването на други изисквания, определени с общинската наредба.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата, намиращи се на територията на съответната община.

Санкции

Кметът на общината или упълномощени от него лица, имат правото да издават наказателни постановления и да налагат глоби и имуществени санкции на физически и юридически лица за нарушенията, посочени в ЗУО. По бюджета на съответната община постъпват сумите от глоби и имуществени санкции по глава шеста от ЗУО - когато наказателните постановления са издадени от кмета на общината.

Общинска администрация извършва постоянен контрол на състоянието на околната среда. За всички констатирани замърсявания се предприемат необходимите мерки – санкциониране на нарушителите, почистване на

замърсените терени от отпадъците, озеленяване, поставяне на табели, изпращане на писма-предписания.

Към дейностите се ангажират безработни и социално слаби лица.

Постигнатите резултати от предприетите мерки не са достатъчни, но имаме убеждение и воля в рамките на ресурсовите възможности да подобряваме състоянието на околната среда и да оптимизираме структурата по сметосъбиране и сметоизвозване.

Предложените действия се очаква да доведат до нови възможности за управление на отпадъците, различни от депонирането, като:

- по-малко отпадъци се депонират на депата;
- повече компост и възстановяване на енергия от отпадъците;
- повече отпадъци се рециклират.

Участието на обществеността

Участието на обществеността в процеса на управление на отпадъците в настоящия момент е все още слабо изразено. То се свежда до проявяването на активност предимно в подаването на сигнали и оплаквания, свързани със събирането и извозването на битовите отпадъци. Посочва се необходимост от спешно решаване на тези проблеми и се проявява настойчивост.

Налице е все още ниска екологична култура. Това се изразява в недопустимо замърсяване на обществените места – улици, площадки, паркове и други с битови и строителни отпадъци.

Целта на ангажираните в тази област лица е системно да се работи за повишаване на екологичната култура и екологичното съзнание на по – голямата част от населението на Общината. Като успешни първи стъпки може да бъде оценено доброто взаимодействие на общината с НПО, местни жители, ученици, фирми, бизнесмени.

Въпреки целенасочената дейност и постоянна работа на общинската администрация все още няма формирано правилно отношение на гражданите към управлението на отпадъците, няма създадени съзнателни навици за опазване на околната среда от замърсяване с отпадъци.

Основните усилия по отношение на гражданите са насочени именно към промяна на нагласата и съзнанието им по отношение на опазването на околната среда. На този етап се постигат все още незначителни резултати, поради което се налага прилагането на принудителни мерки.

Липсва необходимата заинтересуваност от населението за участие в екологичните мероприятия.

Информирание на населението за състоянието на околната среда и др. дейности

Информирането на обществеността за състоянието на околната среда в общината за проблемите и предприетите действия, свързани с ТБО се извършва чрез различни механизми – местните медии и други подходящи начини - съобщения, обяви, листовки, срещи, публични обсъждания на различни въпроси.

Чрез тях обществено достояние стават резултатите от изпълнението на програмата за отпадъците, осъществените проекти по опазване на околната среда, възникналите екологични проблеми и действията за тяхното решаване. Осигурена е постоянна телефонна връзка с общината за сигнали, засягащи състоянието на околната среда.

& Регионалните сдружения за управление на дейностите по отпадъците

Общините, които изграждат или ползват общо регионално депо или съоръжение за третиране с регионален характер, учредяват регионални сдружения - юридически лица, или сключват споразумение помежду си с цел управление на отпадъците на регионален принцип в съответствие с регионите, определени в НПУДО.

Регионалното сдружение на общини за управление на отпадъците осъществява дейността си при спазване на:

1. йерархия на управление на отпадъците;
2. принципа за равнопоставеност;

3. принципа на свободно сдружаване и взаимен интерес на общините, като не могат да се запазват привилегии за учредителите;

4. принципа на прозрачност и отговорност.

Общинският съвет приема решение за учредяване и участие на общината в сдружението или за сключване в споразумение между общините. Регионалното сдружение разработва регионална програма за управление на дейностите по отпадъците.

Общините се споразумяват по ключови въпроси, свързани с управление на дейностите по отпадъците и могат да делегират някои специфични правомощия за вземане на решения на Регионалното сдружение на общини за управление на отпадъците. То се създава с цел да се оптимизират разходите по предлаганите услуги за събиране, транспортиране, предварително третиране и обезвреждане на отпадъците. Общините си сътрудничат при осъществяването на дейностите, като съблюдават разходите да са поносими за всички членове.

Таксата за приемане на отпадъците за третиране в регионалните съоръжения в това число депониране и предварително третиране следва да бъде определена при равни условия за всички общини, ползващи общото регионално съоръжение.

Необходимо е да се отчете и факта, че сдружаването между общините е едно от задължителните изисквания за финансиране на проекти по Оперативна програма "Околна среда" (ОП "ОС"), където общините и сдруженията на общини са основни бенефициенти.

Ключовата цел е не само да се създаде юридическо лице, което би могло успешно да кандидатства за финансиране по Оперативна програма "Околна среда", но и да се създаде субект, който да има устойчив институционален капацитет за управление на регионалната система по време на и след изтичане на срока на проекта.

Европейските практики показват, че създаването на регионални сдружения на общините е успешен модел на управление на отпадъците при реализирането на регионални инвестиционни проекти. Общинското сътрудничество води до

подобряване качеството на съответните услуги и по-голяма прозрачност на процесите, свързани с управление на отпадъците, като създава ефективна рамка за посрещане на нормативните изисквания на ЕС и осигурява подкрепа за мерките, които се прилагат при регионално управление на отпадъците.

Настоящите изисквания за изграждане на високоефективни съоръжения за обезвреждане на отпадъци, обслужващи над 100 000 жители, задължават общините да обединят усилията си на Регионален принцип. Това наложи сключването на официално споразумение между Общините от Разградска област за изграждане на Регионално депо, обслужващо населението и на седемте общини.

Регионалните съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци, които са изградени или се изграждат със средства, осигурени със закона за държавния бюджет на Р България или друго национално или международно финансиране, се използват съгласно мерките предвидени в НПУДО.

II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Географска характеристика на територията на общината

1.1. Исторически данни

Град Завет води началото си от VI век пр.н.е. Доказателство за това са останките от Римско и Тракийско време, които се намират на 3 км западно от града. За него има данни от 1676 год. под името Зауд или Завид, т.е. било е село за завиждане. Названието най-вероятно е дошло от богатството и благоденствието на селото, породени от благоприятните условия за земеделие и животновъдство в него през времето на Втората българска държава. Селото тогава вероятно е било едно от най-цветущите и богатите, поради близостта му до големия манастир в местността “Сборяново” и поради местонахождението му на важния търговски път от Тутракан за Разград и Велико Търново, по който се пренасяла солта от влашките солници. Този път и досега се помни от населението като Соления път. Сега името се осмисля като “завет” /ударение на

първата сричка/ - запазено от ветровете, прикътано сред лесовете на Лудогорието място.

1.2. Географско положение

Град Завет и територията на общината са разположени в западната част на източната подобласт на Дунавската хълмиста равнина, част от обширната Долнодунавска низина, между планинските вериги на Карпатите и Стара планина. Тази част от подобластта се нарича “Лудогорие” и представлява обширно, вълнообразно, дълбоко насечено плато. На изток граничи с Добруджанското плато, на юг е отделено с Разградско - Поповските и Самуилските височини, на запад достига до долината на Русенски Лом.

Град Завет е разположен на 43 градуса 43” северна ширина и 26 градуса 40” източна дължина.

1.3. Съседни общини

Община Завет граничи с общините: Кубрат, Разград, Исперих, Тутракан. През общината минават следните транспортни артерии: път I-22-Русе-Кубрат-Завет-Исперих, който свързва общината с областта, път III-1020- Разград-Завет-Прелез-Тутракан, който свързва общината с най-близката жп гара Просторно. Останалите населени места от общината са свързани с IV-то класна пътна мрежа.

1.4. Релеф

Землището на общината представлява висока, слабо нагъната равнина и има низинно-хълмист характер със средна надморска височина около 250 м. В миналото по-голямата част от това землище е била горски масиви, които постепенно са били изсечени за увеличаване на обработваемата земя.

1.5. Климат

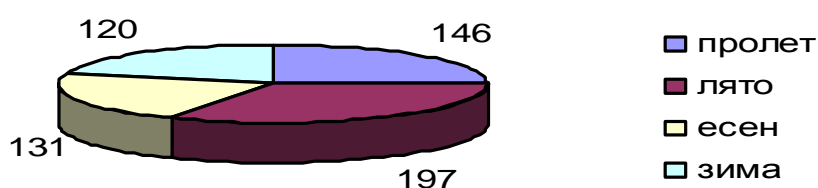
Община Завет попада в областта с умерено континентален климат, според климатичното райониране на България. Тук има силно изразена континенталност на климата – горещо лято и студена зима, голяма годишна амплитуда на температурите, подчертан летен максимум на валежите и др.

Средната годишна температура е +10,5 градуса, а средната годишна амплитуда е 52,2 градуса и е една от най-високите в страната. През зимата тук се наблюдават много ниски температури – минус 22,6 градуса, през лятото – високи, с максимална температура +38,8 градуса.

Валежите в района са разпределени неравномерно през годината. Най-големи количества падат през летните месеци, най-малки през есента и зимата. Най-валежен е месец юли, а с най-малко валежи са месеците февруари и септември, като средногодишната сума на валежите е 49,5 мм/м2.

Таблица 1. Сезонната и годишна сума на валежите в мм и % от общата сума на валежите:

Сезон	Количество валежи	
	мм	%
1	2	3
Пролет	146	24,6
Лято	197	33,2
Есен	131	22,0
Зима	120	20,2
Годишно	594	100,0

Валежите през есента, зимата и началото на пролетта имат обложен характер и са все по-продължителни, докато тези през лятото – от м. май до м. септември са краткотрайни и често имат проливен характер. Първите снеговалежи започват обикновено към 1 декември, а последните са през март. Средната продължителност на снежната покривка е средно 90 дни. Средната височина на снежната покривка през месец януари, когато е най-дебела е 29,3

см. През пролетта и лятото са чести случаите на градушки, които нанасят значителни поражения на селскостопанските култури.

Преобладаващи ветрове за община Завет са западните и североизточните, а с най-малка повтораемост са северните и югозападните. Случаите на тихо време са около 56% от общия брой на наблюдаваните дни. Средната скорост на вятъра е 2,2 м/сек. Бурните ветрове със скорост 30-40 м/сек. Са рядкост. Те се явяват при преминаването на циклон през страната.

Мъглите тук са значително по-малко. Средногодишния брой на дните с мъгла е около 25, от които най-много са през м. декември и януари. През летните месеци мъгли не падат, защото не става интензивно охлаждане на въздушните маси.

1.6. Геология и полезни изкопаеми

В геоложко отношение територията на община Завет се изгражда изключително от седиментни отложения, комплекс от лъсови почви и долнокредни /баремски/ варовици. Последните изграждат основата на района и се намират обикновено дълбоко под повърхността на терена – от 10 до 25 м. Разкриват се на повърхността единствено в склоновете и основата на доловете.

Лъсовите отложения имат повсеместно разпространение, като покриват навсякъде варовиците и оформят съвременния морфоложки облик на района. Представяват микропорести праховидни глини без наслоения, образуващи комплекс от редуващи се лъсови хоризонтални, погребани глинести почви и дегенерирал лъос.

Поради това, че територията е изградена изцяло от глинести почви с ниски филтрационни свойства районът е беден на плитки подпочвени води.

От физико-геоложките явления и процеси широко застъпени в района са: карста, ерозионната дейност на повърхностните води и пропадъчните свойства на лъсовите отложения. Пропадъчната величина се движи от няколко сантиметра да 25-30 см, като обхваща пластове в дълбочина до 10 м. по степен на пропадъчност се отнася към земна основа от тип I.

В района няма рудни и нерудни изкопаеми.

2. Административно-териториална и социално-икономическа характеристика

2.1. Кметства и населени места в общината

На територията на Община Завет има общо 7 кметства, както следва: гр. Завет, с. Брестовене, с. Острово, с. Веселец, с. Прелез, с. Сушево и с. Иван Шишманово. Общинският център град Завет се намира приблизително в геометричния център на землището на общината, а останалите населени места отстоят на разстояние в радиус от 7 до 10 км */Приложение №1/*.

Населението на Общината е 11 958 жители. От тях 4 233 души живеят в общинския център. Съотношението на градското и селското население е 29,9% към 70,1%. Населението е със смесен етнически състав: турци, българи, роми. Разпределението на жителите в Общината по населени места е посочено в таблица 2.

Таблица 2. Разпределение на населението в Община Завет

№	Населено място	По постоянен адрес			По настоящ адрес		
		2006 г.	2007 г.	2008 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
	2	3	4	5	6	7	8
1.	гр. Завет	4 291	4 253	4 233	3 642	3 622	3 576
2.	с. Брестовене	3 575	3 558	3 566	3 037	3 000	2 989
3.	с. Острово	3 059	3 033	3 033	2 364	2 339	2 314
4.	с. Прелез	1 256	1 246	1 233	897	869	845
5.	с. Веселец	1 591	1 587	1 571	1 104	1 088	1 056
6.	с. Сушево	816	791	779	737	718	710
7.	с. Иван Шишманово	613	607	606	482	480	468
	ОБЩО:	15 201	15 075	15 021	12 263	12 116	11 958

Трудовата заетост на територията на Община Завет се осъществява в развитието на селското стопанство, бюджетната сфера, производствения сектор, търговията и услугите.

В Община Завет се наблюдава засилващ се процес на демографско остаряване, изразяващ се в относително намаляване на населението в началните и увеличаване в средните и високите възрасти.

Миграционните движения оказват влияние върху количествените изменения на броя на населението, върху формирането на трудовите ресурси, тяхното разпределение и преразпределение на територията на общината. Главните причини за миграционните процеси на територията на общината са: недостиг или липса на достатъчно и професионално разнообразни работни места, условията на живот, характерът на мрежата от учебни заведения и др.

Таблица 3. Структура на безработните по възраст и пол

година	икономически активно население	равнище на безработица %	регистрирани безработни		
			Общо	в това число	
				жени	младежи до 29г.
2004	6036	17,54	1059	583	168
2005	7254	11,54	781	420	112
2006	7356	10,9	722	420	86
2007	7281	9,17	668	380	69
2008	7850	7,7	606	342	64

Таблица 4. Образователно ниво на регистрираните безработни лица.

Образователно ниво	Жени				Мъже			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Висше образование	3	5	3	9	4	2	2	3
Средно образование	76	54	48	63	106	72	67	76
Основно образование	216	184	162	103	192	151	134	114
Начално и пониско образование	125	179	154	167	59	77	57	71

От таблицата се вижда, че най-голям е дялът на нискообразованите и неквалифицираните жени от общо 606 безработни лица, 342 са жени – с относителен дял 56,4%. От тях 63 са със средно образование и 270 с основно и по-ниско образование.

Продължителния престой на трудовата борса демотивира безработните при търсенето и намирането на работа.

Въпреки намаляването на общия брой наети лица се забелязват и някои положителни тенденции на пазара на труда. Най-голямо е увеличението на наетите лица в сектора на услугите и по-специално в отраслите – търговия и услуги.

2.2. Обмен на информация и сътрудничество с регионални структури на централни ведомства и съседни общини по опазване на околната среда

Регионализацията в обезвреждането на отпадъците налага да се обединяват усилията на съседни общини при ползването на регионалните съоръжения.

Предстоящата експлоатация на регионално депо за битови отпадъци – Разград изисква тясно сътрудничество между общините - община Кубрат, община Исперих, община Лозница, община Цар Самуил и община Цар Калоян.

Опазването на околната среда изисква да бъдат осъществявани както обмен на информация, така и сътрудничество с редица регионални органи на централни ведомства като РИОСВ - Русе, РИОКОЗ - Разград, ХЕИ – гр. Разград, Гражданска защита – гр. Разград, Областна дирекция ”Земеделие” и други.

Особено добро взаимодействие и сътрудничество съществуват между общината и РИОСВ Русе. В решаването на много екологични проблеми се търси съдействието и на РИОКОЗ Разград.

Прилагането на съвременното екологично законодателство и стандарти налага създаването на регионални структури за управление на дейностите по опазване на околната среда.

III. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И ОЦЕНКА ПО ВИДОВЕ ОТПАДЪЦИ

Битови отпадъци

Източник на данни за битовите отпадъци са общинските администрации, в чиито функции е дейността по тяхното управление. Обект на наблюдение са общинските депа за неопасни отпадъци, обслужващи населените места, в които съществува система за организирано събиране на битовите отпадъци.

По-високата стойност и колебанията, които се наблюдават в нормата на натрупване на отпадъците могат да бъдат обяснени с косвената оценка на част от количествата отпадъци, постъпващи на депа, които не разполагат с везни за измерването им, както и с неточната информация за постоянно пребиваващите жители в дадено населено място.

Въвеждането в експлоатация на съвременните регионални депата за битови отпадъци ще допринесе за измерване на реалните количества на депонираните отпадъци.

Отпадъците замърсяват околната среда, ограничават използваемостта на земята, създават санитарно-хигиенни проблеми и са своеобразен дразнител на естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна те са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторна употреба води до съхранение на природните ресурси.

Съгласно Закона за управление на отпадъците (ЗУО), настоящата програма за управление на дейностите по отпадъците разглежда посочените в чл. 2, ал. 1 от ЗУО видове отпадъци, а именно:

- Ø Битови отпадъци (БО);**

- Ø Строителни отпадъци (СО);
- Ø Производствени отпадъци (ПО);
- Ø Опасни отпадъци (ОО).

Твърдите битови отпадъци се състоят от органични и неорганични съставки.

Съотношението на компонентите в състава на отпадъците е променливо и зависи от редица фактори:

- Степен на благоустроеност на населените места;
- Тип на селищната система;
- Климатични условия;
- Стандарт на живот и култура на населението;
- Демографски условия и др.

Съгласно ЗУО, "Битови отпадъци" са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

В тази програма отпадъците от домакинствата, от търговските обекти и институциите /училища държавни и общински сгради/ се определят като смесени отпадъци, генерирани съответно от споменатите обекти.

2. СЪЩЕСТВУВАЩО СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Съществуващото положение

Един от най – сериозните екологични проблеми в и около населените места, както за цялата страна, така и за община Завет представлява безразборно разхвърляните отпадъци.

Тяхното управление и за в бъдеще ще бъде един от приоритетите в общинската политиката по опазване на околната среда.

Основните проблеми залегнали в тази програма са:

- неправилното депониране на ТБО.
- ликвидиране на нерегламентираните сметища.
- подобряване на организацията по събирането и транспортирането на ТБО.

Общинска администрация през последните години полага сериозни усилия за решаване на горепосочените проблеми.

В тази връзка е извършено:

- идентифицирани са нерегламентираните сметища и е започната тяхната ликвидация
- закупена е нова сметосъбирачна техника
- закупени са нови съдове за смет
- обхванати са всички населените места с организирано сметосъбиране и сметоизвозване
- изградено е регионално депо за твърди битови отпадъци в гр.

Разград

Информацията за количеството, вида на образуваните битови отпадъци, както и териториалното разположение на местата, в които се образуват големи количества отпадъци е от първостепенно значение за определянето на честотата на събиране на отпадъците, вида и броя на ползваните съдове за съхранение и транспортни средства, маршрута на събиране, вида и капацитета на съоръжението за обезвреждане/оползотворяване и т.н. От количеството на събраните отпадъци, броя на обработените съдове за съхранение, изминатите разстояния и др., зависи и размера на заплащането.

3. СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Депо за твърди битови отпадъци гр. Завет

Общинското депо се класифицира като ”депо за не опасни отпадъци”, предназначено за депониране на битови и не опасни производствени отпадъци, намира се на 3 км. югоизточно от центъра на гр. Завет. Депото е разположено в землището на гр. Завет в местността „Алана”.

Депото на Община Завет се експлоатира съгласно изискванията и не създава допълнителни проблеми със замърсяването на въздуха, почвата, повърхностните и подземни води в резултат на оползотворяването и депонирането на отпадъците.

Оценката на количеството ТБО в Общината е твърде трудна, на депото липсва кантар за количествено измерване /претегляне/ на приеманите отпадъци. Количеството на събраните отпадъци на депото в Общинския център, се отчита по броя отчетени курсове в зависимост от вместимостта /обема/ на транспортираните съдове за отпадъци, резултатите от тази отчетност са неточни /относителни/.

Отпадъци които се приемат на депото:

§ битови отпадъци

§ не опасни производствени отпадъци

Процедури и критерии за приемане на отпадъци на депото

Основните технологични операции по депонирането на отпадъци са: приемане на ТБО; депониране / разстилане и уплътняване/; запръстяване на депонираните отпадъци.

Отпадъците, които се депонират са в твърдо състояние и се приемат в насипна форма на депото.

Допуска се депониране само на битови отпадъци получени в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, административно – социални и обществени сгради, отпадъци от търговия и услуги.

▼ Отделяните разходи за управление на отпадъците на всички нива са недостатъчни, а инвестициите, свързани с управлението на отпадъците – ограничени;

▼ До този момент не е организирано разделно събиране в община Завет, както на рециклируеми отпадъци от нерестицируеми и др. видове отпадъци, подлежащи на разделно събиране и предаване за рециклиране или повторно използване.

▼ Населението на малките населени места няма необходимата екологична грамотност и култура, на практика няма отговорности, или стимули за екологосъобразно третиране на отпадъците. Участието на обществеността в процеса на управление на отпадъците в настоящия момент е слабо изразено. Обществото не е достатъчно информирано за рисковете за околната среда, в резултат на неправилно третиране на отпадъците. Участието на гражданите в прилаганите схеми за разделно събиране следва да бъде засилено, като за целта трябва да се започне с провеждане на информационни кампании.

4. СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ И ДЕПОНИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

4.1. Събиране

От месец Април 2009 г. организираното събиране на битови отпадъци се извършва във всички населени места на община Завет и обхваща 100% от населението на общината.

Използвани съдове

Събирането на битовите отпадъци се осъществява основно в:

- контейнери тип “ Бобър” с вместимост $1,1 \text{ м}^3$ – 323 броя
- карнобатски кофи с вместимост $0,11 \text{ м}^3$ - 500 броя

Таблица 5. Разпределени по населени места както следва:

№	Населено място	Брой и вид съдове	
		1,1 м ³	0,11 м ³
1.	град Завет	80	375
2.	с. Брестовене	70	40
3.	с. Острово	70	30
4.	с. Прелез	34	10
5.	с. Веселец	34	10
6.	с. Сушево	24	10
7.	с. Ив.Шишманово	11	25
	ОБЩО	323	500

Дейностите по събиране и транспониране на битови отпадъци се осъществява от Общинското предприятие „ВОДЕН - 2009” към Общинска администрация гр. Завет с 1 брой сметоизвозващ автомобил, съгласно утвърден график за града и селата.

Графици за сметосъбиране и транспортиране на ТБО

Периодичността на събиране и транспортиране на ТБО е следната:

- от централната градска част – 4 пъти месечно;
- от големите населени места – 3 пъти месечно;
- от малките населени места – 2 пъти месечно.

Системата на събирането на ТБО в общината е смесена, т.е. всички отпадъци се събират в един съд, не в различни съдове.

Контрола по организацията се осъществява от кметове и кметски наместници.

Съгласно националната програма за управление на дейностите по отпадъците 2009 -2013 г. регионалното депо на територията на Разградска област е едно, което е изградено и предстои да бъде въведено в експлоатация. В регионалното депо ще се депонират отпадъци от община Кубрат, община

Исперих, община Завет, община Лозница, община Цар Самуил и община Цар Калоян.

Общината има сключен договор за разделно събиране на масово разпространени отпадъци – за предаване и приемане за третиране на излезли от употреба луминесцентни и други живаксъдържащи лампи /ИУЖЛ/ и предаване и приемане за третиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/ с „БАЛБОК ИНЖЕНЕРИНГ” АД гр. София.

4.2. Транспортиране

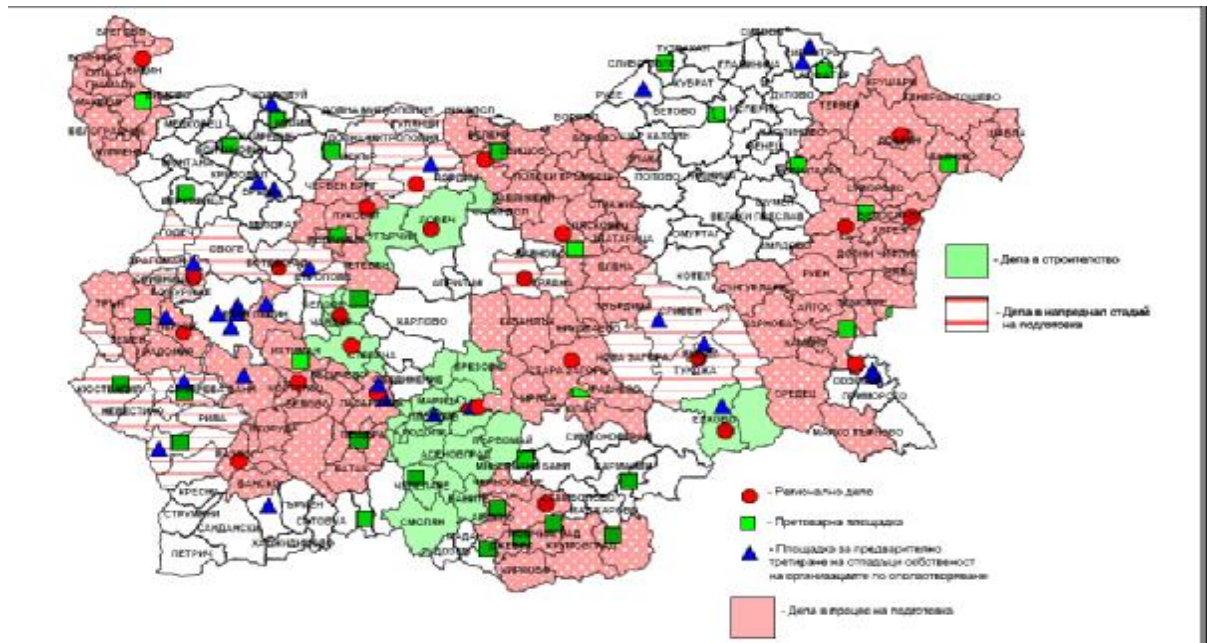
Транспортирането на отпадъци на територията на страната се извършва в съответствие с чл. 12 от ЗУО.

Транспортирането на битовите отпадъци до депото се извършва с нов специализиран сметосъбиращ автомобил закупен с финансовото съдействие на ПУДООС.

Във всичките 7 населени места в община Завет са включени в организирано сметосъбиране. Транспортирането на ТБО от територията на Завет ще се извършва до регионално депо намиращо се в гр. Разград след влизането му в експлоатация. Обслужваното население съставлява 100% от общото население на общината. С цел оптимизиране на транспортните разходи на общините би могло да става чрез изграждането на претоварна станция в гр. Завет.

4.3. Депониране

На *Фиг.1* е посочено състоянието на регионалните депа, предвидени за изграждане с Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г. на територията на страната

В момента единственият метод за обезвреждане на битовите отпадъци в Община Завет е депонирането.

Общинския център Завет разполага с едно депо за ТБО, разположен в местността “Алана” /Старите лозя/ и е с площ 5 дка, на разстояние 3 км източно от града. Отпадъците, които се събират по график от селата се депонират в общинското депо.

Статутът му е нерегламентиран, защото на територията на нашата община /според Националната програма за управление на дейностите по отпадъците/ не трябва да има депа за отпадъци и Община Завет трябва да извозва отпадъците си в регионалното депо в град Разград.

Информация за количествата депонирани отпадъци по видове и години е представена в Таблица 6.

Таблица 6. Количества депонирани отпадъци в периода 2006 – 2008 г.

Година	Тип на отпадъците		Количество депонирани отпадъци
		Мярка	
2006	Битови	[хил.тона]	11 037
	Строителни	[хил.тона]	145
	Производствени	[хил.тона]	10 750
2007	Битови	[хил.тона]	10 904
	Строителни	[хил.тона]	145
	Производствени	[хил.тона]	880
2008	Битови	[хил.тона]	13 338
	Строителни	[хил.тона]	17
	Производствени	[хил.тона]	12

✚ Генерираните на територията на Общината отпадъци са с преобладаващ битов и селскостопански характер. Извършвани са изследвания върху количеството и морфологичния състав на отпадъците постъпващи на депата, но като обща преценка преобладава дялът на органичните отпадъци. В състава на битовите отпадъци, изхвърляни на сметищните площадки има и не малка част хартия, пластмаса, метали и стъкло. Необходимо е извършването на изследвания върху количеството и морфологичния състав на генерираните отпадъците.

✚ Строителните отпадъци са предимно от ремонтни дейности.

✚ Производствени отпадъци генерират 3 предприятия на територията на град Завет, като отпадъците не се депонират на общинското сметище, а се обезвреждат от предприятията в отделни инсталации и/или съоръжения.

✚ Общинското депо на град Завет обслужва население от около 12 000 жители, като експлоатацията му е неефективна - разриването на отпадъците и запръстяването им не става редовно. Това, както и липсата на ограда става причина за разпиляване на леките отпадъци в съседните площи. Освен това липсва и входящ контрол при постъпване на отпадъците на депото, често се депонират извън площта определена за сметище. Предстои изчерпване капацитета на депото. Предвид на това и в съответствие с Националната

програма за управление на отпадъците, според която Община Завет е включена към регионалното депо за ТБО гр. Разград, наложително е изграждане на претоварна станция като заместваща мощност. Не се контролира влиянието на депото върху околната среда.

✚ Основни източници на образуване на твърди битови отпадъци са домакинствата, учрежденията, търговията, производствената дейност, общите градски източници и др.

✚ На сегашния етап в общината няма животновъдни ферми, разполагащи с необходимите пречиствателни инсталации и съоръжения за оползотворяване на животинските отпадъци, чието изграждане изисква големи инвестиции.

✚ Наличието на активна селскостопанска дейност в региона предполага ефективност за оползотворяването на органичните отпадъци. Това може да се осъществи чрез създаване на площадки и съоръжения за компостиране, ще се осигури ценна естествена тор за земеделието. По същество процесът компостиране представлява метод на биологично стабилизиране на отпадъците в аеробни условия. Полученият компост може да се използва направо за наторителни цели, тъй като представлява хумусна маса, с много добри санитарно-епидемиологични качества.

✚ При съвместно компостиране на торови отпадъци, селскостопански и твърди битови отпадъци се получава взаимно допълване на липсващите биогенни елементи, но се подобрява и общото наторително действие на готовия компост.

✚ На територията на общината все още няма изградена система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци /батерии и акумулатори, отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба МПС, отпадъци от опаковки/.

✚ На територията на Община Завет няма предприятия за събиране на вторични суровини. Липсват и претоварни станции и площадки за разделно събиране на отпадъци.

✚ Поддържането на приветлив вид на населените места изисква редовно почистване на улиците, площадите, градинките и зелените площи. Общината и кметствата не разполагат, обаче с необходимите хора за извършването на тази дейност. Ето защо за поддържане на чистотата на площадите, градинките, зелените площи и терените около обществените сгради използваме възможностите на програмата за временна заетост и отзивчивостта на гражданите. За чистотата на уличните платна и тротоарите се грижат гражданите, ръководителите на фирми и кметовете на населените места.

Опазването на чистотата на населените места зависи изцяло от възпитанието и културата на населението.

✚ Най-общо проблемите в управлението на отпадъците могат да се изразят в: липса на техническа обезпеченост, липса на финансова обезпеченост, липса на ефективно планиране и контрол от страна на общинска администрация и липса на единно екологосъобразно мислене от страна на населението.

От изложеното до тук може да се направят следните

ИЗВОДИ:

ü Извършването на изследвания върху количеството и морфологичния състав на генерираните отпадъците ще даде възможност за получаване на по-конкретни резултати, за предприемане на адекватни действия по подобряване управлението на отпадъците.

ü Създадената система за сметосъбиране и почистване на обществените места е в пряка зависимост от съществуващата специализирана техника и съдове за ТБО. Въведена е нова система за сметосъбиране – изпразване на място на съдовете за отпадъци в пресоваща сметосъбираща техника. Контейнерите с вместимост 1,1 м³ са по стандартите на Европейския съюз. Често се констатира изхвърляне на отпадъци извън съдовете за ТБО, през зимните месеци се изхвърля неизгасена сгурия в контейнерите, което предизвиква запалването им и много бързото им изхабяване.

ü Териториалното разположение на населените места в общината – селата отстоят на разстояние от 7 до 10 км от общинския център, благоприятства въвеждането на организирано сметосъбиране в цялата община с по-ниски транспортни разходи за извозването им.

ü Липсата до сега на организирано сметосъбиране във всички населени места от общината е една от предпоставките за възникването на нерегламентирани сметища. Необходимо е да се предприемат действия по тяхното закриване и рекултивация, финансирани със средства от общинския бюджет, както и осигуряване на нужните заместващи мощности

ü Констатирана е и липса на инвестиции в инфраструктура и оборудване за дейностите по управление на отпадъците, което е изискване на новото екологично законодателство. Осигуряването на инвестиции се възпрепятства от недостатъчните приходи от дейността, поради ниското ниво на таксата за битови отпадъци и непълната ѝ събираемост.

4.4. Система за разделно събиране с цел оползотворяване и рециклиране на отпадъци

В Община Завет няма схема за разделно събиране на отпадъци. Разделно събиране е трудно за въвеждане /значително скъпо/ поради силната разпокъсаност и отдалечени едно от друго 7 населени места. Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране ще бъде организирано основно на база на принципа за “отговорност на производителите”, като производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба на които се образуват масово разпространени отпадъци, ще покриват свързаните с това разходи. Общините са отговорни за организиране на системите за разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определят места за

разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки. Приоритет ще има въвеждането на схеми за разделно събиране и рециклиране за следните групи отпадъци:

- отпадъци от опаковки и други подобни битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.);
- отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения;
- биоразградими отпадъци от домакинствата и заведенията за обществено хранене;
- едрогабаритни отпадъци;
- отпадъци от строителство и разрушаване на сгради;
- негодни за употреба автомобилни гуми;
- излезли от употреба моторни превозни средства;
- масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминисцентни лампи и др.

Предвижда се поставяне на цели за събиране, рециклиране и оползотворяване на някои масово разпространени отпадъци. Отговорността за достигане на тези цели ще бъде поета от производителите и вносителите на съответните стоки, пускани на пазара в РБългария.

4.5. Биоразградими битови отпадъци

Биологичното третиране е основния алтернативен на депонирането метод за третиране на биоразградимите отпадъци. Понастоящем се прилага в отделни общини, под формата на домашно компостиране, но във връзка с прилагането на изискванията за ограничаване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране, следва да намери широко приложение.

Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране,

изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). За биологично третиране на биоразградимите отпадъци се изграждат съоръжения и инсталации за компостиране, анаеробно третиране и механично - биологично третиране, които се разполагат на открити и покрити площадки или в затворени помещения.

Биологичното третиране може да се класифицира като рециклиране, когато компостът (или остатъкът от анаеробно разлагане) се използват за наторяване на почвата или за производство на растежна среда. В случай че компостът не се използва за подобни цели биологичното третиране се класифицира като предварително третиране преди крайно депониране или изгаряне. Анаеробното разграждане (в резултат на което се отделя биогаз за производство на енергия) следва да се разглежда като оползотворяване на енергията от отпадъците.

Капиталовите и експлоатационните разходи за управление на твърдите битови отпадъци и за биологичното преработване на отпадъците зависят от множество фактори и се различават на регионално и локално ниво, поради което е трудно да се приемат реални усреднени стойности или да се правят сравнения. Най-важните променливи в тези разходи са размера на инсталацията, използваната технология, геоложките условия (по отношение на депата за отпадъци), разходите за наличната на местно ниво енергия, вида на наличните отпадъци, транспортните разходи и други. В това не се включват непреките разходи за околната среда и здравето.

В условията на голямо разнообразие от технологии за биологично преработване е по-трудно да се представят конкретни разходи за такова преработване, като това ще зависи и от пазара за продуктите. Разходите за разделно събиране на биологични отпадъци трябва да бъдат прибавени към процеса на преработване, тъй като, за да се получи безопасен компост, на биологично преработване трябва да бъдат подложени отпадъци с подходящо

качество. Продажбата на компост, както и оползотворяването на енергията на биогаз от анаеробно разграждане могат да бъдат източници на допълнителни приходи.

Биоразградимите отпадъци, образувани от селскостопанската дейност, са преобладаващата част от отпадъчния поток, тяхното оползотворяването може да се извърши чрез компостиране. Техен източник е почти всяко домакинство в общината, а депонирането им се извършва смесено с битовите отпадъци. Отделянето на тези компоненти от потока битови отпадъци е мероприятие със значим икономически и екологичен ефект.

Така ще се постигне, от една страна, намаляване количеството на битовите отпадъци, предназначени за извозване до местата за обезвреждане, а, от друга страна, чрез аеробната ферментация ще се получава пазарен продукт с търговска стойност – компост.

През 2008 година в гр. Завет се прилага системата за домашно компостиране на биоразградими битови отпадъци, обхванати са 60 семейства.

Наличието на активна селскостопанска дейност в региона предполага ефективност за оползотворяването на органичните отпадъци. Това може да се осъществи чрез създаване на площадки и съоръжения за компостиране, ще се осигури ценна естествена тор за земеделието. Полученият компост може да се използва направо за наторителни цели, тъй като представлява хумусна маса, с много добри санитарно-епидемиологични качества и ще доведе до подобряване на почвеното плодородие и допринесе за получаване на екологично чиста продукция.

Разработването на национална стратегия за намаляване на биоразградимите отпадъци, подлежащи на депониране, както и финансовото ѝ обезпечаване би внесло яснота и конкретна посока за предприемане на адекватни действия от страна на общините. При съвместно компостиране на торови отпадъци, селскостопански и твърди битови отпадъци се получава взаимно допълване на липсващите биогенни елементи, но се подобрява и общото наторително действие на готовия компост.

Схемите за разделно събиране работят успешно в много страни, най-вече за зелени отпадъци. Кухненските отпадъци по-често се събират и обработват като част от смесените битови отпадъци. Към ползите от разделно събиране могат да се прибавят освен отклоняването на биоразградими отпадъци от депата, увеличаване на калоричността (топлотворната способност) на останалата част от смесените битови отпадъци и създаването на по-чиста фракция от биологични отпадъци, от която може да се произведе висококачествен компост и с която се улеснява производството на биогаз.

Компостирането е най-често използвания вариант за биологично третиране (около 95 % от сегашните операции по биологично третиране в ЕО). Той е най-подходящ за зелени или за дървесни отпадъци. Компостирането на зелени отпадъци дава компост с високо качество.

Компостирането на “зелени” отпадъци се извършва на открито в редове, тъй като зелените отпадъци причиняват ниски емисии на миризма. Това позволява компостиране на относително ниска цена. Най-често компостиране на зелени отпадъци се извършва в малки общински инсталации от няколкостотин тона годишно до 10 000 т/г. За количества над 10 000 т/г икономически е оправдано площадката за компостиране да разполага със собствена техника - режеща машина (шредер), обръщаща машина и мобилно барабанно сито за рафиниране на компоста. За по-малки количества “зелени”отпадъци е за предпочитане използването на мобилна техника, която да оперира на различни по-малки площадки за компостиране.

Съществуват различни методи за компостиране, от които „затворените методи“, са по-скъпи, но пък изискват по-малко пространство и време и дават възможност за по-строг контрол на емисиите от този процес (миризми, биоаерозоли). Компостирането на смесени или разделно събрани биоразградими битови отпадъци причинява силни миризми, поради което се налага процесът да се извършва в затворени помещения и отделения газ да се третира с биофилтър.

Анаеробното разграждане е особено подходящо за преработването на хранителни биологични отпадъци от домакинства, ресторанти, предприятия за

преработка на храни и напитки, включително мазнини. В процеса на разграждане в контролирани реактори за производство на биогаз се получава смес основно от метан — 50 до 75 % и въглероден диоксид.

Остатъците от процеса на анаеробно биологично третиране могат да бъдат компостирани и използвани за подобни цели като компоста, като по този начин се подобрява общото оползотворяване на ресурсите от отпадъците.

В механично-биологичното третиране се включват техниките, които съчетават биологично третиране с механично обработване (сортиране). Понятието може да се отнася само до предварително третиране на смесени битови отпадъци с цел производството на стабилизирани отпадъци за депониране, или на продукт с подобрени характеристики за изгаряне. Но тъй като при механично – биологично третиране с използване на анаеробно разлагане, се образуват биогаз, то също може да представлява процес на оползотворяване на енергията от отпадъците. Горимите отпадъци, сортирани чрез процеса на механично-биологично третиране, могат впоследствие да бъдат изгорени поради техния енергиен потенциал.

В ЕО около 50 % от компоста се използва в селското стопанство, до 20 % за оформяне на зелените площи, около 20 % при производство на растежни среди и изкуствени почви и до 25 % за частно потребление. Страните, които произвеждат компост главно от смесени отпадъци, обикновено го използват в селското стопанство (Испания, Франция), за възстановяване на почва или за покривен материал в депата за отпадъци (Финландия, Ирландия, Полша). Търсенето на компост не е еднакво навсякъде в Европа, като основно зависи от нуждите за подобряване на почвите и доверието на потребителя. Политиката на ЕС в областта на почвите, която приканва Комисията и Парламента да работят срещу влошаването на почвите, и която е насочена към засилване на доверието на потребителите по отношение на безопасното използване на компост от отпадъци, би могла да увеличи значително търсенето. Използването на компост и на остатъци от процеса на биологично третиране могат обаче само до известна степен да разрешат проблема с качеството на почвите в ЕС, тъй като при

типично използване на компост от 10 тона на хектар годишно само 3,2 % от обработваемата земя би могла да бъде подобрена, дори ако всички биологични отпадъци се компостират и използват за тази цел, като в същото време ще бъде необходимо осигуряването на транспортиране на големи разстояния, което ще има отрицателни икономически и екологични последици.

Регламентът за биологичното земеделие определя условията за използването на компост при биологичното земеделие.

Екомаркировката за подобрителите на почвата и за растежната среда определя граници за съдържанието на замърсители и изисква компостът да е съставен само от отпадъци.

Тематичната стратегия за защита на почвите (СОМ 2006/231) приканва към използването на компост като един от най-добрите източници на устойчива органична материя, от която може да се развие нов хумус в почви с влошено качество.

Утайки от пречистването на отпадъчни води

В изпълнение на изискванията на *Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието*, ИАОС изготвя ежегодни доклади относно употребата на утайки в земеделието.

Събраната информация съдържа данни за количествата образувани утайки от градски пречиствателни станции за отпадъчни води (ГПСОВ) и от други пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ), третиращи води със състав, сходен със състава на битовите отпадъчни води от населените места.

Докладваните пречиствателни станции са разделени според капацитета им, като за граница е приет капацитет, съответстващ на 5000 еквивалентни жители. Голяма част от отпадъчните води, постъпващи в градските пречиствателни станции, са не само битово фекални, а и от промишлени предприятия, което влошава качеството на утайките и съответно намалява дела на подходящите за

употреба в земеделието. Около 50% от всички образувани утайки от ГПСОВ в страната са неопасни.

През 2006 г. количеството на оползотворените утайки нараства до 41 %, за сметка на намаляване на обезвредените чрез депониране до 44%. От оползотворените утайки в земеделието са използвани 34 % , а за рекултивация на нарушени терени - 7 % .

Обикновено утайките се третираат преди обезвреждане или оползотворяване, за да се намали съдържанието на вода, склонността им към ферментация и наличието на патогенни микроорганизми. В страната се използват следните методи за предварително третиране преди извършване на крайните операции по оползотворяване или обезвреждане на утайките.

Компостиране на сурови утайки

Компостирането на сурови утайки е биохимичен процес, който се извършва под действието на микроорганизми при работна температура 45-55°C. Процесът изисква добавяне на 20-50% спрямо общото сухо вещество обем на материал под формата на дървесни стърготини и кори, слама, узрял компост и др. за подsigуряване на аериране на материала. Съдържанието на СВ нараства до 50%.

Утайките се подлагат на обработка по няколко от изброените методи. Изборът на начина за предварително третиране на утайките се определя в зависимост от избора на метод за крайното им оползотворяване или обезвреждане. Методите за предварително третиране на утайките от ПСОВ трябва да бъдат ясно заложили още на етапа на проектиране на ПСОВ в зависимост от решението за крайното оползотворяване или обезвреждане и конкретните изисквания по отношение на качеството на утайките при използването им в земеделието, за рекултивация на терени, при депониране и др.

5. Описание на начина на заплащане на таксите за дейностите по управление на отпадъци

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със ЗУО, е регламентиран със ЗМДТ. Въведена е т.нар. такса “битови отпадъци”, която се заплаща за услугите по събиране, транспортиране и обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места, проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно.

Съгласно ЗМДТ, размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет.

Общинският съвет определя размера на такса “битови отпадъци” за дейностите, предвидени със *Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/*. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата “битови отпадъци”. Таксата постъпва в общинския бюджет и е основният механизъм за покриване на разходите за дейностите с битови отпадъци.

Таксата се заплаща от собственика на имота, а при учредено вещно право на ползване - от ползвателя, според одобрените от общинския съвет разходи за съответната година за всяка от дейностите.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други, събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за

обезвреждането им, проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци, почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Към момента, таксите се определят на база на текущите разходи на общините и не включват разходите за закриване на съществуващи депа за отпадъци, проектиране на нови съоръжения и инсталации за обезвреждане и др. По социални съображения, общинските съвети не предприемат действия за повишаването на таксите. Все още липсва прозрачност при определяне размера на таксата и публичен контрол върху разходването на събраните средства.

Определянето на таксата за битови отпадъци пропорционално на данъчната оценка, не предоставя стимул за домакинствата, търговските обекти и предприятията за предотвратяване, разделно събиране и оползотворяване на отпадъците.

Постъпленията от таксата за битови отпадъци покриват напълно разходите за чистотата, събиране и транспортиране на отпадъците, както и обезвреждането им на депо, а така също и капиталови разходи за осигуряване на съдове за отпадъци. В размера на таксата не са включени разходите за проектиране, изграждане и закриване на депото за битови отпадъци, тъй като става социално трудно поносима.

Размерът на таксата за БО в общините силно варира поради различното качество и цена на извършваните услуги и данъчната оценка на имотите в населените места от различен функционален тип. В резултат на това не може да се намери обща база за сравнение на нивата на таксите за различните общини.

IV. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

SWOT АНАЛИЗ

На база събраните данни е направен цялостен анализ на съществуващото положение с използването на техниката на SWOT анализ – анализ на силните и слабите страни, възможностите и рисковите за системата за управление на отпадъците в общините. С помощта на SWOT анализа се прави оценка на ефективността на използването на ресурсите: капиталови, финансови, човешки, управленски, а подобреното използване на съществуващите ресурси ще:

∅ намали оперативните разходи и в рамките на съществуващия бюджет ще осигури средства за инвестиции;

∅ намали темпа на нарастване на таксата “Битови отпадъци” и ще облекчи общинския бюджет;

∅ превърне услугата в самофинансираща се.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Структурирана система за управление на отпадъците. ✓ Специалисти в областта на управление на отпадъците. ✓ Наличен опит за привличане на финансови средства. ✓ Добре структурирана техническа инфраструктура. ✓ Системата за управление на отпадъците обхваща цялата територия на общината. ✓ Достатъчна техника и съдове за ТБО. ✓ Природни дадености и ресурси. ✓ Изискване от страна на обществеността 	<ul style="list-style-type: none"> - Съвременно законодателство, хармонизирано с това на Европейския съюз, осигурява базата за добро качество на услугата. - Възможни източници за увеличение приходите за системата са: повишаване събираемостта на таксата; оптимизиране структурата на таксата; въвеждане на пряко заплащане на услуги по управление на отпадъците; икономически ефективно рециклиране и компостиране. - Наличието на природни дадености и сравнително стабилна местна икономика са предпоставка за развитие на туризма,

<p>за по-чиста околна среда, разбиране на значението за околна среда.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Съществува необходимата институционална, нормативна и стратегическа рамка за управление на околната среда. ✓ Натрупан капацитет от/ за изпълнение на проекти. ✓ Съхранен екологичен потенциал (вкл. видове, местообитания, ландшафт) и добри общи екологични показатели извън градските зони (Богати природни ресурси, съхранена природа и добри общи екологични показатели). ✓ Липса на големи индустриални замърсители. ✓ Добре изградена водоснабдителна мрежа. ✓ Благоприятни природо-климатични условия за развитие на животновъдството. ✓ Добре работещо партньорство между институциите, имащи отношение към околна среда и образование ✓ Съществуващ потенциал за използване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ). 	<p>подобрене на икономическия статус на населението, увеличение на бюджетните приходи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Участие на специализирани фирми в изпълнение на дейностите по управление на отпадъците – сметосъбиране, рециклиране, компостиране и депониране, увеличава предприемаческите възможности в региона. - Съществуват външни финансови източници по предприєдинителните европейски фондове с благоприятни условия за финансиране. - Създаване на интегрирана общинска информационна система за управление на околната среда с осигурен обществен достъп. - Усъвършенстване и осъвременяване на стратегическата рамка за опазване и управление на околната среда. - Повишаване на капацитета на Общинската администрация за усвояване на фондовете в сферата на околната среда. - Устройване и социализиране на защитените територии и зони по Natura 2000. - Насърчаване на развитие на алтернативни и съобразени с местните природни условия форми на земеделие и животновъдство. - Повишаване информираността на населението чрез въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение. - Интегриране на политиките за
--	---

	<p>опазване и управление на околната среда в другите местни политики.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проучване и използване на публично-частни партньорства в управлението на околната среда. - Използване на възможностите на НППСР и хоризонталните програми за финансиране на дейности по околна среда.
ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
СЛАБИ СТРАНИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> - 1. Наличие на замърсени площадки с битови отпадъци на територията на общината. - 2. Ниско ниво на доходите и висока степен на безработица. - 3. Недостатъчно ефективно използване на ресурсите – човешки, капиталови, финансови. - 4. Липса на ефективен контрол – липса на инспекторско звено, привеждащо в действие местната Наредба по управление на отпадъците, а от там и ненаказуемост на нарушителите. - 5. Липса на систематизирана информация за състоянието на околната среда и на осигурен публичен достъп до нея. - 6. Недостатъчно ефективна система за управление на отпадъците и разделното им събиране и рециклиране. - 7. Използването на твърди горива в бита и увеличаването на автомобилния трафик влошават КАВ (незадоволителни стойности на прах и ФПЧ). - 8. Недостатъчни предприети мерки и 	<ul style="list-style-type: none"> -* Неизпълнението на нормативните задължения се преследва от контролните органи и води до налагане на санкции и глоби. - * Финансова необезпеченост или забавяне на инвестиционни регионални проекти. - * Липса на пречиствателна станция за водите. - * Загуба на традиционни местообитания и видове. - * Климатични промени, свързани с повишен риск от природни бедствия, засушаване, ерозия и пожари. - * Ограничени финансови ресурси за управление на инфраструктурата за околната среда. - * Проблеми с неефективното управление на финансовите инструменти на ЕС на национално ниво. - * Забавяне изграждането на ПСОВ. -* Емиграция на населението и бизнеса.

<p>практики за енергийна ефективност.</p> <ul style="list-style-type: none">- 9. Високо потребление на енергия в бита.- 10. Недостатъчен капацитет на общината за прилагане на непрекъснато променящото се екологично законодателство.- 11. Монокултурно, разпокъсано неконкурентноспособно земеделие и животновъдство.- 12. Недостатъчна инфраструктура и информация за социализиране на защитените територии и зони по Натура 2000- 13. Слаба информираност и ангажираност на населението и неспазване на изискванията за екологични норми (отпадъци/биоразнообразие/води)- 14. Недостатъчно ефективна система за управление на рециклируеми отпадъци (луминисцентни лампи, батерии и т.н)- 15. Липса на единна система/подход за участие в управлението на защитени територии и зони по Натура 2000.- 16. Липса на активни местни НПО работещи за опазване на околната среда.	
---	--

V. ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Тази глава описва целите, които поставя Общинската програма за управление на отпадъците за периода 2009–2014 година.

1. Основни цели

Разработването на Програмата за управление на отпадъците в община Завет е продиктувано от Закона за местното самоуправление /ЗМСМА/, Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и Закон за управление на отпадъците /ЗУО/, както и всички подзаконови актове, произтичащи от ЗУО.

Основните цели на Програмата са определени въз основа на анализа на съществуващата практика по управление на твърдите битови отпадъци (ТБО) и идентифицираните проблеми и несъответствия, както и при отчитане на изискванията на националното законодателство и политика и на конкретните условия и нужди на Общината.

Както и предоставяне на устойчиви, икономически достъпни и законосъобразни услуги по управление на отпадъците на цялата територия на Общината в съответствие с новото законодателство и стратегията за развитие на Общината и да обедини усилията на държавните структури, Общинска администрация, кметствата, общинските и частни фирми и обществеността за ефективни действия по третиране на отпадъците по цялата верига, събиране, извозване, оползотворяване, депониране. Икономически оправдано и екологосъобразно е решението за изграждане на регионално депо, на което да бъдат депонирани всички неопасни отпадъци, натрупани в Общините Разград, Кубрат, Завет, Лозница, Самуил и Цар Калоян.

Основните задачи на програмата, за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве, са групирани в следните направления:

✓ Намаляване на количеството на образуваните отпадъци. Един от начините е да се насочи вниманието на потребителите към стоки за многократна

употреба, както и да се търсят възможности за преработка и оползотворяване. Вторият начин е обвързване на такса смет с количеството на образуваните битови отпадъци и разходите за тяхното събиране, депониране и обезвреждане.

✓ Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците - верният подход за разрешаване на този основен проблем е вече избран - изграждането на високоефективно съоръжение за обезвреждане на отпадъците, позволяващо осъществяването на ефективен мониторинг и контрол. Обединяването на усилията на Общините Разград, Исперих, Кубрат, Завет, Лозница, Самуил и Цар Калоян за експлоатацията на Регионално депо в гр. Разград, което ще доведе до разрешаване на проблемите свързани с битовите отпадъци.

✓ Повторно използване и рециклиране;

✓ Усилване на контрола над старите замърсявания;

✓ Закриване на неконтролираните депа и сметища, които не могат да бъдат приспособени към съвременните изисквания за опазване на околната среда;

✓ Нормативно регламентиране на управлението на отпадъците на общинско ниво;

✓ Работа с обществеността - привличане на обществеността при вземането на решения, свързани с основния проблем "отпадъци"; провеждане на кампании по прилагането на програмата; участие в моделни проекти за управление на отпадъците; прилагане на принципите на "споделена отговорност" и "замърсителят плаща";

✓ Проучване и въвеждане на алтернативни методи за обезвреждане на твърдите битови отпадъци и използване на полезните им компоненти.

✓ Повишаване привлекателността на града и околностите му;

✓ Подобряване условията за развитие на селското стопанство и икономиката в региона;

Във връзка с изложените факти се налага предприемането на мерки за оптимизиране на съществуващите системи за съхранение, събиране и транспортиране на генерираните битови отпадъци.

Заложените в Общинската програма приоритети кореспондират с приоритетите, залегнати в Националната програма по управление на дейностите по отпадъците.

Общинската програма поставя следните 7 стратегически цели за управлението на отпадъците в периода 2009-2014 г.:

1. Разработване и прилагане на модерна, многофункционална система за събиране и транспортиране на битови отпадъци
2. Разработване и прилагане на системи за събиране на опасни отпадъци
3. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци
4. Правно регулиране на управлението на отпадъците на местно ниво
5. Укрепване на административния капацитет по управление на отпадъците
6. Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство
7. Участие на обществеността

Подходи за реализиране на целите

1. Разработване и прилагане на модерна, многофункционална система за събиране и транспортиране на битови отпадъци

Системата за събиране на битови отпадъци ще се развива в зависимост от плътността на населението, количествата генерирани отпадъци и плановете за развитие на инфраструктурата. Усилията на общинската администрация са насочени към:

- Обхващане на всички населени места в системите за сметосъбиране и сметоизвозване;
- Осигуряване на съвременна сметосъбираща техника;

- Осигуряване на съвременни контейнери за събиране на отпадъците и съответното транспортно оборудване;
- Оптимизиране на честотата и маршрутите за събиране и транспортиране на битови отпадъци;
- Подобряване на контрола по качеството на услугата
- Информирание на обществеността.

2. Разработване и прилагане на системи за събиране на опасни отпадъци

Отчита се необходимостта от съществено подобряване на съществуващите практики за управление на масово разпространени опасни отпадъци като батерии, оловно-кисели акумулатори, отработени масла, луминесцентни лампи и части от излезли от употреба МПС. Условието за тяхното събиране, съхранение и третиране трябва да бъдат подобрени значително, за да се достигнат действащите технически стандарти.

Съгласно Националната програма за управление на дейностите по отпадъците компетентните органи трябва да пристъпят към преоценка на издадените разрешения за събиране и последващо третиране на опасни отпадъци. Целта на тази преоценка ще бъде да се гарантира, че всеки притежател на разрешение има в наличност необходимото качествено техническо оборудване, транспортни средства и квалифициран персонал, които да му позволяват да събира и третира отпадъците, без да се допуска увреждане на човешкото здраве и околната среда.

Внедряването на системи за събиране на опасни отпадъци от бита (батерии, акумулатори, флуоресцентни лампи, малограмажни химически отпадъци, лекарства и др.) ще намали общото количество на опасни вещества, съдържащи се в потока на битовите отпадъци. По този начин ще бъдат намалени рисковете за съоръженията за обезвреждане на битови отпадъци.

3. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

Всички стари замърсявания независимо дали са предизвикани от изоставени отпадъци или други, представляват голям риск за човешкото здраве и околната среда. Затова е необходимо закриването на нерегламентираните и неконтролираните сметища и депа, отстраняване на замърсяванията причинени в миналото.

Инициативите за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци са насочени както към производителите на продукти – да използват „чисти технологии”, така и към домакинствата, учебните заведения и т.н. – за повишаване на общественото съзнание. Ролята на Общините в този процес се състои в:

- Насърчаване въвеждането на схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъци;
- Въвеждане на подходящи икономически инструменти – например определяне на размера на такса „битови отпадъци” съобразно реално образуваните количества от съответното домакинство;
- Организиране на кампании за информиране и обучение на обществеността за прилаганите схеми на еко-маркировка.

ПЛАН ЗА ПОЕТАПНО ЛИКВИДИРАНЕ И САНИРАНЕ НА НЕРЕГЛАМЕНТИРАНИ СМЕТИЩА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЗАВЕТ

Около блоковете и покрай малките населени места се появяват инцидентно локални замърсявания с ТБО, които се ликвидират в сравнително кратки срокове. Основна причина за това е безотговорното отношение от страна на гражданите, относно изхвърляне на отпадъците само в определените за целта съдове. Предотвратяването на появата на нови локални и нерегламентирани сметища се постига чрез засилен контрол и прилагане на принципа „замърсителят плаща”. В тази връзка се работи и за по-добра информираност на

населението. Сметосъбирането се контролира на основата на инцидентни и планови проверки от страна на общината и предприемане на мерки за поетапно почистване, саниране и рекултивация на нерегламентираните сметища и стари замърсявания с отпадъци в общината и за избягване на повторно замърсяване.

Мерки за ликвидиране на незаконните сметища и недопускане на повторно замърсяване:

1. След почистването и рекултивирането на замърсените терени същите ще бъдат оградени със заграждения и ще бъдат поставени информационни табели за недопускане на ново замърсяване.

2. Ще бъдат осигурени по всички населени места необходимият брой съдове за смет, което ще предотврати повторното образуване на нерегламентирани сметища.

3. Компетентните органи от Общинска администрация, кметовете и кметски наместници по населени места ще упражняват постоянен контрол по опазване на околната среда и при нужда ще налагат административни санкции на виновните лица.

4. Разяснителни кампании сред населението.

5. Пролетно почистване.

4. Правно регулиране на управлението на отпадъците на местно ниво

Ефективното прилагане на законодателството е задължително условие за подобряване на управлението на отпадъците, както на национално, така и на местно ниво.

Управлението на отпадъците на местно ниво ще се осъществява чрез:

- изпълнението на Общинската програмата за управление на отпадъците и спазването на наредбите, приети от Общински съвет - Завет.

5. Укрепване на административния капацитет по управление на отпадъците.

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в отговорните институции. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран със:

- Ø разработване и установяване на местно законодателство;
- Ø разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагането на местно ниво;
- Ø упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- Ø инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- Ø събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;

6. Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство

Управление на опасни отпадъци

Изискванията на Директива 91/ 689/ ЕС за изготвяне на планове за управление на опасните отпадъци, въведена в българското законодателство, задължава общинските органи да планират третирането на опасните отпадъци на своя територия. В страната обаче съществуват ограничен брой съоръжения и инсталации за обезвреждане и оползотворяване на този вид отпадъци. Липсата на съоръжения, отговарящи на изискванията за обезвреждане на някои видове опасни отпадъци затруднява организирането на система за разделното им събиране.

Управлението на опасните отпадъци не може да бъде икономически

ефективно на местно ниво и изграждането на съоръжения и инсталации за третирането им трябва да става на регионален принцип между няколко общини. Общината ще бъде ангажирана само при разделното събиране и контрола над обезвреждането на опасните отпадъци. Системата за разделно събиране ще бъде внедрена чрез предаването на опасните отпадъци в специализирани пунктове.

Общинската администрация е ангажирана с предприемането на необходимите мерки за недопускане депонирането на опасни отпадъци в депа, които не отговарят на съответните изисквания, и със спазването на изискванията за отчитане и установяване на вида и свойствата на депонираните отпадъци, като и на забраните за смесване при депонирането. За целта са предвидени периодични проверки на депата за отпадъци.

На територията на общината съществува 1 склад за съхраняване на негодни и забранени за употреба препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, които са наследство от бившите ТКЗС. Те са санирани, охраняват се и не представляват сериозен риск. Тенденцията е количеството на опасните отпадъци да не нараства. Препаратите не са поместени за съхранение в контейнери от типа Б-Б куб.

Луминесцентни лампи

Наредбата за изискванията за пускане на пазара на луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак и за третиране и транспортиране на излезли от употреба луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак, изисква луминесцентните лампи да бъдат събирани разделно от другите видове отпадъци и забранява поставянето им в съдовете за битови отпадъци. Дейностите по събирането, съхраняването, преработването и/или обезвреждането на излезли от употреба лампи се извършват от лица, притежаващи разрешение за дейности по управление на отпадъци по чл.37 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/.

Производителите и вносителите на луминесцентни лампи се задължават да маркират пусканите от тях на пазара лампи или опаковките, в които те се предлагат със символ, указващ разделно събиране. В допълнение те са задължени да посочат съдържанието на живак в лампите и правилата за здравословни и безопасни условия на труд при събиране и транспортиране на излезли от употреба лампи, върху опаковката или в гаранционната карта на стоката.

Наредбата задължава лицата, извършващи продажба на дребно на лампи на крайните потребители да приемат обратно и безплатно излезлите от употреба лампи и да ги предават на общинските пунктове за събиране. Кметовете на общини са задължени да осигурят организирането или прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба лампи от лицата, извършващи продажба на лампи на крайните потребители, разположени на територията на общината.

Батерии и акумулатори

Предвид значителните количества на произведените и внасяните в страната оловно-кисели акумулатори, подобряването на съществуващите системи за събиране и рециклиране на тези отпадъци ще бъде един от основните приоритети за периода на прилагане на ОПУДО.

Усилията ще бъдат насочени към подобряването на практиките за събиране и намаляването на рисковете за околната среда, произтичащи от неправилно съхранение и третиране на електролита от акумулаторите.

Прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба и реализацията на периодични кампании за събиране, ще бъдат използвани за постигане на по-високи нива на събиране на негодни за употреба батерии.

Излезли от употреба МПС

Прилагането на екологосъобразна система за управлението на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) ще бъде допълнително

затруднено през следващите години, поради вноса на голям брой автомобили втора употреба и дългия срок за използване на МПС.

Отработени масла

Необходимо е въвеждането на ефективна система за контрол, включваща издаването на разрешения, прилагането на унифицирана документация за удостоверяване на предаването и приемането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти.

7. Участие на обществеността

Работата с обществеността по въпросите на управлението на отпадъците е необходима и задължителна, защото концентрира вниманието на хората върху възникналите проблеми и може да доведе до подобряване на отношението и повишаване на общественото участие в реализацията на предлаганите проекти. Отчитайки факта, че занижената екологична култура е причина за отсъствие на гражданска позиция спрямо чистотата и състоянието на околната среда, е необходимо да бъде разработена образователна и комуникационна програма по проблемите, свързани с управлението на отпадъците. Участието на обществеността в цялостния процес на управление на отпадъците има много голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Достъпът до информация, повишаване екологичната култура на обществото, участието му при вземане на решения и привличането му като партньор в процеса на управление на отпадъците е ключов момент, предопределящ до голяма степен успешната реализация на програмата.

Обучение на обществеността:

- Организиране на посещения на обекти, съоръжения и инсталации, свързани с третирането на отпадъците от ученици, студенти и членове на младежки клубове.
- Подготовка и разпространение на материали, насърчаващи минимизирането, рециклирането и оползотворяването на отпадъците и повторната употреба на опаковките.
- Организиране на акции за пролетно и есенно почистване и озеленяване на районите в и около училищата и детските градини.
- Подготовка на материали за вредата от опасните отпадъци от бита
- Създаване на обстановка на партньорство между бизнеса, обществеността и общинската администрация за по-ефективно решаване на проблемите
- Привличане на обществеността за участие в различни инициативи за почистване на града
- Подобряване на работата между общинската администрация и неправителствените организации в областта на управление на отпадъците.
- Повишаване на взаимодействието с медиите:
 - своевременно отразяване на кампаниите, проведени с участие на обществеността;
 - своевременно отразяване на действията на общината по приоритетни проекти, свързани с управлението на отпадъците.

2. Принципи

Проблемите, свързани с отпадъците, са строго специфични и комплексни. Отпадъците са пряк замърсител на въздуха, водите и почвата и носят непосредствен риск за здравето на човека. Но те притежават и ценни суровинни качества и могат да се оползотворяват като суровинен ресурс. Намаляването или ограничаването на замърсяването и оползотворяването могат да се осъществяват

с помощта на нови технологии, в подходяща икономическа среда. За това е необходимо нормативно уреждане и споделена отговорност на цялото общество за решаването на проблемите с твърдите битови отпадъци.

Програмата се основава на основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Р. България е страна, общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава Националната програма за управление на дейностите по отпадъците. Настоящата Програма предлага политика, основана на следните основни принципи:

Чиста и здравословна околна среда;

За намаляването на замърсяването на населените места от особено значение е създаването на добра организация за събиране и своевременно извозване на отпадъците. За опазване на природната среда от замърсяване трябва решително да се преустанови практиката на незаконно изхвърляне на отпадъци на произволни, неорганизирани за целта места. Да се извършва безопасно депониране, почистване на замърсени и възстановяване на увредени в миналото места. Подобряването на условията на жизнената среда ще се постигне по пътя, както на подобряване на организацията за събиране на отпадъците, така и чрез намаляване на опасните им свойства.

1. Устойчиво развитие – в областта на управление на отпадъците то означава използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъци и за оползотворяване и рециклиране на вторични суровини. Основната цел на устойчивото развитие е да

се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения.

2. Принцип на предотвратяването - състои се в ограничаване до минимум използването на природни ресурси и намаляване на количествата и/или опасността, произтичащи от образуваните отпадъци. Същевременно, достигането на по-ниски нива на образуване на отпадъци би намалило и въздействията върху околната среда, в резултат на тяхното обезвреждане.

Принципът на “предотвратяване“ означава да се вземат мерките преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с които да се намали количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл; както и вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве или съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Този принцип трябва да бъде използван както в домакинствата, така и от промишлеността, чрез внедряване на чисти технологии, намаляващи отрицателното въздействие на отпадъците при мястото на генериране.

3. Принцип на превантивността – разработен е, за да подпомогне усилията за постигане на устойчиво развитие. Той насочва вниманието към предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци, като по този начин подпомага предотвратяването на риска за околната среда и човешкото здраве. Принципът включва и вземането на превантивни мерки, за да бъде предотвратено бъдещо увреждане на околната среда и на човешкото здраве, дори когато не съществуват достатъчни научни познания за осъществяването на предпазните мерки.

4. Принцип на самостоятелност и близост при управление на отпадъците - Принципът на близостта изисква отпадъците да бъде обезвреждани, колкото се може по-близо до мястото на тяхното образуване. Този принцип трябва да бъде отчитан при изграждането на системи за управление на отпадъци на регионално,

национално и международно ниво. Той цели ограничаване на неблагоприятните въздействия върху околната среда, свързани с транспортирането на отпадъци. Общата цел на принципа за близостта е да бъде достигната във възможно най-голяма степен самостоятелност при управлението на отпадъците на локално, национално и европейско ниво. Прилагането на принципа зависи от вида и количествата на отпадъците, начините за транспортиране и потенциалното въздействие върху околната среда на методите за третиране. Имайки предвид баланса между принципа на близостта и подобряването на икономическите показатели с нарастването на капацитета на съоръженията за третиране, когато е икономически ефективно, специализираните съоръжения за оползотворяване или обезвреждане могат да бъдат разположени на значително разстояние от мястото на образуване на отпадъците.

5. Йерархия при управление на отпадъците – описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъци както следва:

5.1. Предотвратяване на образуването на отпадъците чрез намаляване на количествата и/или съдържанието на опасните вещества в образуваните отпадъци.

5.2. Повторна употреба - многократно използване на продукти или предмети за същата или други цели.

5.3. Рециклиране – преработка на отпадъците и използването им като суровини за производството на същите или други продукти.

5.4. Оползотворяване – чрез прилагане на методите на компостиране, оползотворяване на енергията или други технологии.

5.5. Обезвреждане чрез депониране или изгаряне на отпадъци, без оползотворяване на енергия, в случай, че няма друго подходящо решение.

При прилагането на посочената йерархия на отпадъците, се вземат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните резултати за околната среда като цяло. Това може да наложи специфични потоци от

отпадъци да се отклонят от йерархията, когато това е обосновано от съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците и цялостното въздействие на образуването и управлението им. Общите принципи за опазванена околната среда са — предпазване и устойчивост, техническата изпълнимост и икономическата приложимост, опазването на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономическите и социалните въздействия.

Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им. До сега, най-голямо внимание в България бе отдавано на депонирането на отпадъци. Постигането на добри резултати при управление на отпадъците за периода на действие на програмата е свързано с преместване на акцента към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

6. Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи /НДНТНПР/ - Принципът за използване на най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи (НДНТНПР) е консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТНПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект.

7. Пълна отговорност на замърсителите

7.1. “Отговорност на производителите” – Разглеждайки жизнения цикъл на един продукт от неговото производство до края на полезния му живот се

вижда, че производителят на продукта, чрез възприетите решения за дизайн и състава на съответното изделие има доминираща роля, която до голяма степен определя потенциала за образуване на отпадъците и характеристиките на последващото им управление. Поради това, в съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на рециклиране и не съдържат материали, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара стоки.

7.2. *“Замърсителят плаща”* - изисква причинителите на отпадъци да поемат отговорност за техните отпадъци, вместо да очакват, обществото да носи товара на управлението и да плаща разходите, свързани с третирането и обезвреждането им. Потенциалните разходи за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и таксите за управление на отпадъците.

Включва в себе си тясно взаимосвързани помежду си принципи на "споделена отговорност" и "замърсителят плаща". Целта на двата принципа е чрез ценовия механизъм да се въздейства и промени човешкото поведение. Прилагането на тези два принципа осигурява:

- потребителите да заплащат пълните разходи както по производството и потреблението на продуктите, така и свързаните с тях разходи по опазване на околната среда;
- превръщането на разходите за околна среда във важен фактор при вземане на решения.

Гореспоменатите принципи се реализират чрез административни разпоредби и икономически регулатори. Най-често прилаганият икономически регулатор в контекста на принципа “замърсителят плаща” е въвеждането на различни такси, а при неизпълнение на регламентираните с нормативните актове задължения, пълната отговорност предполага заплащането на глоби.

8. Интегрирано управление на отпадъците - Интегрираното управление на отпадъците изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от закони, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели.

Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономически и екологически ефективно управление на отпадъците.

9. Участие на обществеността - Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има много голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Обществените обсъждания на проекти по управление на отпадъците също са от голямо значение, защото те от една страна информират населението, а от друга страна се създава възможност да се вземе под внимание общественото мнение по въпросите на управление на отпадъците.

VI. СИСТЕМА ЗА ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Програмата за управление на дейностите по отпадъците се явява неразделна част от общинската програма за околна среда.

Програмата се приема актуализира и контролира от Общински съвет – гр. Завет. Кметът на общината ежегодно внася в Общински съвет – гр. Завет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализация. Годишният отчет се представя в РИОСВ - Русе до 31 март следващата година за информация.

Като се познават детайлно възможностите за подобряване на системата, общината може да работи съвместно с други институции и обществени групи, за да разпредели системата за управление на отпадъците на взаимно допълващи и ефективни компоненти.

VII. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Основна задача на мониторинга е да отбелязва отклоненията от плана на програмата достатъчно рано, за да се осигури възможност за своевременно коригиране.

За целта, за всяка от набелязаните мерки в плана за действие трябва да се разработят индикатори, които да отразяват степента на напредък в изпълнението на конкретната мярка. Индикаторите трябва да са количествено измерими, да са налични достатъчно данни и да са сравними с началното състояние, преди започване на изпълнението на конкретната мярка.

Въз основа на проведения мониторинг се прави периодична оценка на степента на изпълнение на мерките в програмата и резултатите от нейното прилагане. Оценката на програмата е основата за изготвянето на годишните отчети на общинските програми, съгласно изискванията на чл.32 от ЗУО.

Програмите подлежат на актуализация при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

VIII. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ЗА АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМИТЕ

Оценката ще се извършва съгласно приетия **План за действие**, като изпълнението му ще се отчита пред Общински съвет – Завет.

Актуализация се извършва при промяна на фактическите и/или нормативните условия. Всяко допълване и актуализация на програмата се внася в Общински съвет - Завет и се утвърждава с решение.

IX. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Предложеният План за действие обхваща периода 2009 – 2014 година и включва основните мерки и дейности, предвидени за изпълнение на поставените в Програмата цели.

С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и прилагане на интегриран подход за управление на отпадъците. Планът определя и отговорностите на различните институции и организации в областта на управление на отпадъците, свързани с реализацията на предвидените мерки и дейности и вероятните източници за тяхното финансиране.

Реализирането на Програмата за управление на отпадъците налага по – голямо осъзнаване и опазване на природата. В действителност ние никога не притежаваме нищо: просто заемаме материалите за кратко време. Природата не генерира отпадъци, човекът е този, който ги създава. Нашата цел – на общностите и индустрията – е да запазим тези материали за бъдещите поколения. За да направим това, повече от всичко друго се нуждаем от силно ръководство на общинско, индустриално и политическо ниво.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Постигане на устойчиво управление на отпадъците на територията на община Завет

№	Дейност	Задачи	Срок на изпълнение	Отговорен орган	Необходими средства	Източници за финансиране	Ефект
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Разширяване на системата за организирано събиране и транспортиране на битови и строителни отпадъци.	1.1. Поетапно увеличаване на съдовете за сметосъбиране на битови отпадъците за всички населени места.	2011 г.	Кмет, Общинско предприятие	300 000 лв.	Общински бюджет, ПУДООС, кредити	- подобряване вида на съоръженията и качеството на услугата
		1.2. Оптимизиране на управленските и изпълнителни структури <ul style="list-style-type: none"> Съставяне на общинска комисия по отпадъците и чистотата Оптимизиране състава и броя на заетите с дейността 	2010 г.	Кмет, Общинско предприятие			- намаляване на разходите - набавяне на информация за предприемане на адекватни действия по управление на отпадъците
		1.3. Актуализация на съществуващата система за сметосъбиране и сметоизвозване <ul style="list-style-type: none"> Разработване на по ефективни маршрутни графици за събиране и извозване на отпадъците 	2010 г.	Общинска администрация Общински съвет			

		<ul style="list-style-type: none"> Увеличаване честотата на сметоизвозване 					
		1.4. Провеждане на изследвания за количествата и вида на генерираните отпадъци на територията на общината	2009 г.	Общинска администрация,	3 000 лв.	Общински бюджет	
		1.5. Подобряване на контрола по качеството на услугата	2009-2014 г.	Общинска администрация			- предотвратяване замърсяването на околната среда
		1.6. Информирание на обществеността	2009-2014 г.	Кмет, Общинска администрация			- подобряване на екологичната култура на населението
2.	Премахване на нерегламентираните сметища и замърсени терени на територията на общината	2.1. Отстраняване на натрупаните отпадъци и рекултивация на почистените терени	2009 г.	Общинска администрация, Кметове на кметства	600 000 лв.	Общински бюджет	- подобряване облика на населените места
		2.2. Мерки за недопускане на повторно замърсяване	2009-2014 г.	Общинска администрация			- предотвратяване замърсяването на околната среда
3.	Подобряване на инфраструктурата за третиране на битови и строителни отпадъци	3.1. Изготвяне на проектно сметна документация за закриване и рекултивация на селските сметища и реализация	м.12.2009 г.	Общинска администрация Кметове на кметства	1 500 000 лв.	Общински бюджет	- третиране на отпадъците
		3.2. Изготвяне на проектно сметна документация за закриване и рекултивация на общинското депо и реализация	15.11.2009 г.	Общинска администрация	1 000 000 лв.	Общински бюджет, МОСВ	съгласно изискванията

		3.3. Изпълнение на плана за контрол, мониторинг и след експлоатационни грижи на закритото общинско депо за битови отпадъци и докладване на резултатите на компетентните органи	ежегодно	Общинска администрация	800 000 лв.	Общински бюджет	
		3.4. Осигуряване на заместваща мощност /претоварна станция/ в гр. Завет	2010 г.	Кмет, Общинска администрация	2 000 000 лв.	МОСВ Общински бюджет Външни източници за финансиране	- оптимизиране на транспортните разходи на общините до регионалното депо
		3.5. Засилване контрола по управление на битовите отпадъци . При констатирани нарушения съставяне на актове на нарушителите, съгласно Наредба № 1 и № 3 Общински съвет-Завет.	постоянен	Еколог на Община Завет			- подобряване екологичното състояние на общината
		3.6. Засилване контрола на Община Завет и кметствата по места относно криминално депониране на отпадъци на територията на Общината.	постоянен 2009-2014 г.	Общинска администрация, Кметове на кметства			- подобряване екологичното състояние на общината
		3.7. Определяне на терен за съхранение на животински отпадъци /торови площадки/ • проучване и проектиране	2010 г.	Общинска администрация	50 000 лв.	Общински бюджет	- предотвратяване замърсяването на околната среда

4.	Въвеждане на схеми за разделно събиране на отпадъците, поетапно във всички населени места от общината	4.1. Въвеждане на система за разделно събиране на битови отпадъци /хартия, стъкло, пластмаси и др./	2010 - 2011 г.	Кмет, Общинска администрация, частни оператори		Общински бюджет, частни оператори, ПУДООС	- намаляване на количеството отпадъци, предназначени за депониране
		4.2. Въвеждане на схеми за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, в т.ч. отпадъци от опаковки	2012 г.	Кмет, Общинска администрация, производители		Общински бюджет, ПУДООС	- възможност за повторно използване на ресурсите в тях
		4.3. Въвеждане на методи и практики за предварително третиране и компостиране на биоразградими отпадъци /фамилно компостиране/	2009 г.	Общинска администрация	14 000 лв.	Общински бюджет, ПУДООС	
		4.4. Оборудване на Компостна площадка за оползотворяване на биоразградимите отпадъци	12.2013 г.	Общинска администрация	900 000 лв.	Общински бюджет	
5.	Запазване на условията за съхранението на опасни отпадъци от селскостопанската дейност /негодни препарати за растителна защита/	5.1. Третиране съгласно изискванията на евентуални нови количества опасни отпадъци	постоянен	Общинска администрация	100 000 лв.	Общински бюджет, причинителите на новите количества	-екологосъобразно третиране на опасните отпадъци без риск за човешкото здраве
6.	Правно урегулиране на управлението на отпадъците	6.1. Актуализация на наредба за управление на дейностите по третиране на отпадъците на територията на община Завет	м.03.2010 г.	Общинска администрация			- по ефективни мерки за управление на отпадъците

		6.2. Осигуряване на отчетност и информационна обезпеченост	постоянен	Общинска администрация			
		6.3.Разработване и прилагане на ефективна методика за определяне на такса „Битови отпадъци” в зависимост от количествата на отпадъците, образувани от отделните домакинства.	ежегодно 2012 г.	Общинска администрация			